

NOTESANDWORKS

Düşünceyi Geliştirme Yolları

Makale, deneme, sohbet gibi düşünce yazılarında yazar, söylediklerini inandırıcı kılmak, kanıtlamak, söylediklerinin daha iyi anlaşılmasını sağlamak için bir takım teknikler kullanır. Bu tekniklere düşünceyi geliştirme yolları denir.

Tanımlama

Bir kavramı, değişmez nitelikleriyle betimleme tekniğidir. Varlığın ya da kavramın ayırt edici özelliğın söylemektir. "Bu nedir?" sorusunun yanıtı olmalıdır. Örneğın "Düşünceyi geliştirme yolları, yazarın söylediklerini inandırıcı kılmak, kanıtlamak ve metnin daha iyi anlaşılmasını sağlamak için kullandığı tekniklerdir" cümlesi bir tanımdır ve düşünceyi geliştirme yollarını tanımlamaktadır.

Örnekleme

Yeterince anlaşılmayan, soyut kalan görüşlere, düşücelere somutluk, görünürlük kazandırmak amacı ile başvuru olan bir tekniktir. İnandırıcı olmak amacı da vardır. Örnekleme, genelin içinden bir veya daha fazla özel belirterek yapılır. Örneğın "Bazı hayvanlar da insanlar gibi ileriye düşünür. Karıncalar bütün yazı kışa hazırlık yaparak geçirir." cümlelerinde karıncalar örnek verilmiştir.

Tanık Gösterme

Savunulan görüş ile ilgili olarak ünlü bir kişinin, yazarın, düşünürün sözlerini doğrudan ya da dolaylı yoldan aktarım ile kullanma yoludur. Ancak, tanık olarak sözüne ve düşüncesine başvurduğumuz kişinin işlediğimiz konuda tanınmış, güvenilir bir kişi olması gerekir. "Örneklemede" kişinin adı ve bazen ve bazen eseri söylenir. Tanık göstermede ise kişinin mutlaka sözü, düşüncesi alıntılanmalıdır. Örneğın "Sanatçı, her gördüğünü yazan adam değildir. Kendi seçtiklerini, özellikle söylenemeyenleri yazdığı için sanatçıdır o. Jean Paul Sartre, boşuna 'İnsan bazı şeyleri söylemeyi seçtiği için yazardır.' dememiş." parçasında ünlü yazar Sartre tanık gösterilmiştir.

Karşılaştırma

İki şeyi benzerlik, eşitlik ya da farklılıkları yönünden kıyaslama tekniğidir. Mukayese, ille de farklılığı vurgulamaz.

Benzetmelerinde bir karşılaştırma olduğu unutulmamalıdır.

"Görsel iletişim araçlarının bunca gelişmesine karşın, okumanın önemi azalmıyor." cümlesinde görsel iletişim araçları ile okuma karşılaştırılmıştır.

Benzetme

Aralarında ilgi ve benzerlik bulunan iki şeyi eşitliğe yaklaştırmaktır. Her "benzetme", aynı zamanda bir karşılaştırmadır. Örneğin "Her yazı, özellikle gazete yazısı, bir mektuptur. Tanıdığı tanımadığı herkese yazılmış bir mektup!" cümlesinde gazete yazıları, mektuba benzetilmiştir. Doğal olarak da mektupla karşılaştırılmıştır.

Sayısal Verilerden Yararlanma

Savunulan düşüncenin sayısal verilerle desteklenmesi yoludur. Bu yola "istatistikten yararlanma" da denilebilir. Örneğin "Topu topu 68 yıllık sinema tarihimizi incelediğimizde, ilk 45 yıl içinde 648 film çevrildiğini, bir başka deyişle her yıla ortalama 14 film düştüğünü görürüz." cümlesinde sayısal verilerden yararlanılmıştır.

Somutlama

Soyut durumları ve kavramları, somut kavramlarla anlatmaktır; ynai görünür kılmaktır. Örneğin "üzülmek" bir soyut kavramdır. Biz bu duyguyu daha güçlü anlatabilmek için "kalbim parçalandı" diyebiliyoruz. Aslında somut olan kalp ve parçalanmak kelimeleri, soyut olan üzülmek kelimesini somutlamış oluyor. Örnekten de anlaşılabilceği gibi; benzetme, kişiselleştirme gibi sanatlar yoluyla yapılır.